

1944, október 15. [Podbrezová.] — Rezolúcia z konferencie delegátov závodných výborov o úlohách závodných výborov v národnooslobodzovacom boji a o účasti robotníctva na správe podnikov a na kontrole výroby.¹

Osloboditeľský boj proti nemeckým tyranom, do ktorého sa jednotne a odhodlane postavil celý slovenský národ, vyžaduje, aby všetky ľudské sily a všetky naše hospodárske zdroje boli dané do služieb národa, do služieb vojny. Slovenskí robotníci ako verní synovia svojho národa stoja všade *na prednom mieste bojujúceho národného frontu*. Značná časť robotníkov je v radoch armády a u partizánskych oddielov a mnohí z nich priniesli svoj život na oltár vlasti. Tí, ktorí pracujú na oslobodenom území v závodoch a továrňach, nešetria svojich síl, aby ich práca pomohla armáde a aby bol udržiavaný hospodársky život na oslobodenom území.

Tejto úlohe slúžia aj závodné výbory, ktoré na oslobodenom území boli ustavené z radov najuvedomejších robotníkov vo všetkých závodoch a továrňach. Aby mohli závodné výbory ešte lepšie plniť svoje úlohy vo vojne i v hospodárskom živote, treba

aby sa všestranne zvýšila ich činnosť, aby sa rozšírili ich práva, aby sa stali závodné výbory skutočnými orgánmi účasti robotníctva na udržiavaní nerušeného chodu výroby.

Preto konferencia závodných výborov, zhodnotiac doterajšie skúsenosti z práce závodných výborov v oslobodenom území, stavia pred všetky závodné výbory tieto úlohy:

Závodné výbory sa musia svedomite starať o všetky sociálne a kultúrne potreby robotníctva svojho závodu. Musia sa starať o hmotné položenie robotníctva (otázky miezd, platov, akordných miezd atď.) a bedliť na to, aby aj v terajšom ťažkom vojnovom čase bolo materiálne postavenie robotníctva zaistené. Závodné výbory musia sa starať o to, aby sa udržiavali a zlepšovali bezpečnostné, zdravotné a *hygienické pomery* v závodoch (šatnice, umyvárne a záchody: organizácia zdravotnej služby a závodoch, organizácia prvej pomoci v závodoch). Nehľadiac na ťažkosti vojnových čias, závodné výbory sa musia všade zaoberať aj kultúrnymi potrebami robotníkov (organizovanie prednášok, zriaďovanie čítární a klubov, vydávanie závodných alebo nástenných časopisov).

Závodné výbory sa musia zaoberať *všetkými personálnymi otázkami* robotníctva a zamestnanectva svojho závodu. Domáhať sa všade práva spolurozhodovať pri prijímaní alebo prepúšťaní robotníkov a zamestnancov. Bedliť na to,

aby medzi robotníctvom alebo medzi zamestnancami neboli agenti nepriateľa, živly nepriateľské našej národnej veci, škodcovia.

Starať sa o výchovu nových robotníckych kádrov — o výchovu učňov, o zvýšenie odborovej kvalifikácie robotníkov atď.

Vychádzajúc z toho názoru, že závody a podniky na Slovensku, vybudované prácou slovenského ľudu, musia slúžiť národu a ľudu, domáhame sa toho, aby závodné výbory mali všade možnosť vyslať svojho

plnoprávneho zástupcu do správy závodu.

Úlohou tohoto zástupcu závodného výboru je spolupracovať so správou závodu vo všetkých otázkach vedenia závodu. Dbáť toho, aby výroba bola vedená riadne

¹ Druhý dokument konferencie, rezolúciu adresovanú Slovenskej národnej rade, pozri v dokumente č. 468 (príloha 2).

a v prospech celku. Stará sa o to, aby sa vojnové dodávky vybavovali s najväčšou svedomitosťou a rýchlosťou.

Zástupca závodného výboru v správe závodu musí sa s celým závodným výborom starať

o ochranu závodu proti zákerným útokom nepriateľa a v prípade ohrozenia závodu organizovať v dohode so správou závodu a s úradmi evakuáciu strojov, surovín, výrobkov atď.

Prípadné spory medzi závodným výborom a správou závodu predložia sa na riešenie okresného národného výboru, eventuálne povereníkovi Slovenskej národnej rady pre veci hospodárske.

Závodné výbory nech pracujú všade v úzkom spojení so všetkým robotníctvom závodu. Pri vybavovaní vojnových dodávok nech mobilizujú všetko robotníctvo k obetavej práci, aby naši bojovníci na fronte dostali všetko, čo im naše závody môžu poskytnúť.

Nech z každého závodu urobia pevnosť nášho národného osloboditeľského boja.

„Pravda“, 18. 10. 1944, čís. 34. V článku „Úlohy závodných výborov v osloboditeľskej vojne slovenského národa“. — „Cesta ke Květnu“, dok. 80, Praha 1965. „Pri zrode jednoty“, Bratislava 1959, fotopríloha.

441

1944, október 15. Bratislava. — Telegram čís. 1589 nemeckého vyslanca Ludina Zahraničnému úradu v Berlíne obsahujúci informácie o Höfleho návrhu Himmlerovi zainteresovať slovenskú vládu na spätnom získaní slovenského územia pričleneného na základe viedenskej arbitráže k Maďarsku.

Veliteľ mi práve oznámil, že navrhol ríšskemu vodcovi SS na jeho služobnej ceste, aby teraz Slovákov zainteresoval o znovuzískanie územia, ktoré bolo odstúpené v dôsledku viedenskej arbitráže. Uvedené oznamujem len kvôli informácii bez zaujatia stanoviska, zdôrazňujem však, že nejaké regulérne slovenské sily, ktoré by mohli konkretizovať také ciele, nie sú momentálne k dispozícii.

(Ludin)

SÚA Praha. Auswärtiges Amt Berlin (Zahraničný úrad Berlin), 20/405 081. Fotokópia úradného odpisu telegramu. (Z nemčiny preložila HT.)